ЕСЕНИНСКИ БУЛЕВАРД

ПРИЛОЖЕНИЕ НА Литература и Общество ЗА СЪВРЕМЕННАТА РУСКА ЛИТЕРАТУРА-3(9)

РУСКИ ЦЕНТЪР ПРИ ВСУ „ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР”

ДОЦ. Д-Р ГАЛИНА ШАМОНИНА - *директор на Руския център, директор на Департамент „Чуждоезиково обучение“- Варненски свободен университет*

- Кога, по чия инициатива и при какви обстоятелства е създаден Руският център на ВСУ?

Руският център на Варненския свободен университет “Черноризец Храбър” е създаден през 2009 г. Той е първият на Балканите Руски център и неговото откриване е резултат на съвместен проект на университета с Фондация „Руски свят“ (Фонд “Русский мир”). Самата фондация е съизмерима с дейността на Британски съвет в областта на английския език, Гьоте Институт в областта на немския език, Институт Сервантес – в областта на испанския език.

Интересът на Фондацията към ВСУ “Черноризец Храбър” е знак на признание за високия рейтинг на университета в европейското образователно пространство. ВСУ има дългогодишно плодотворно партньорство с водещи руски академични институции. През 2007 г. университетът бе домакин на XI Конгрес на МАПРЯЛ (Международната асоциация на преподавателите по руски език и литература). Центърът бе открит от ректора на ВСУ проф. д.ик. н. Анна Недялкова и Изпълнителния директор на Фондацията – проф. д. ист.н. Вячеслав Никонов в присъствието на много гости от цялата страна.

- Какви са целите и задачите на центъра?

Основната цел на проекта е създаване на информационно - ресурсен център в помощ на ученици, студенти, преподаватели и граждани за популяризиране на руския език, наука, история и традиции като важни елементи на световната култура.

Руският център на ВСУ “Черноризец Храбър” разполага с богат библиотечен фонд от над 1000 заглавия: руска художествена, учебна, научнопопулярна и детска литература; учебници и методически пособия; книги по история, философия, психология, култура, изкуство, икономика, право; речници, справочни издания и енциклопедии. Руският център на ВСУ притежава оригинални печатни, аудио- и видеоматериали по основни тематични блокове: “Култура и изкуство”, “Наука”, “Образование”, “Руски език”, “История”, “Общество” и “Съвременна Русия”. В центъра има колекция от мултимедийни издания (класически и съвременни руски филми, аудиокниги, учебно-методически пособия); обучаващи програми по руски език. Всички ресурси на центъра са широко достъпни чрез електронния каталог на библиотеката на университета.

В центъра е осигурен безплатен достъп до електронните версии на централните руски средства за масова информация и важни библиотечни каталози.

Руският център е оборудван по последна дума на техниката. Той разполага с учебни компютри, бърза интернет връзка, телевизионна сателитна система за всички водещи руски канали и електронна интерактивна дъска.

Всичко това го превръща в идеална образователна среда за ефективна подготовка не само на изучаващите руски език, но и за специалисти от други професионални области. Използването на съвременни методики и програми, мултимедийни ресурси и възможностите на интерактивната електронна дъска създават условия за организиране на научни конференции, методически семинари, дискусии, образователни лектории и курсове.

Модерно оборудваната конферентна зала на Руския център на ВСУ събира около кръглата си маса преподаватели, учени, културни и обществени дейци от много страни.

- Какви инициативи са проведени под ръководството и/или/ с участието на центъра?

Дейността на Руския център е неделима част от академичните университетски мероприятия. Тя се ръководи от Борда на Руския център. Не мога да изброя всички мероприятия, защото са много. Инициативите на университетския център са в 4 области, които позволяват да го определим като:

Информационно - образователен център

Руският център на ВСУ е информационна площадка за широк достъп до учебно – методическа и научно – пополярна информация за Русия.

Целогодишно се провеждат курсове по руски език и международни изпитни сесии по руски език.

Всяка година студенти, аспиранти и преподаватели отиват на езиков и научен стаж във водещи руски висши учебни заведения. Научните и езикови стажове се провеждат в Държавния институт по руски език „Ал.С. Пушкин” в Москва и Санкт-Петербургския държавен университет. Тази година вече традиционно провежданият стаж за студенти и преподаватели ще се проведе от 8 до 22 юни в Санкт-Петербург.

Университетът поддържа традицията да кани ученици, изучаващи руски език и учители от Варна и региона на специални открити часове по руски език, защити на самостоятелни проекти и за участия в конкурсите на центъра. Много често наши гости са и ученици и студенти от Русия.

Квалификационен център

Варненският свободен университет реализира чрез своя Руски център мероприятия, предназначени за повишаване квалификацията на преподавателите по руски език като чужд. Работим в тясно сътрудничество с МОМН, с главния експерт по руски език д-р Ст. Почеканска, с учителите от националната мрежа на базовите училища с изучаване на руски език. Удоволствие е да се работи с толкова талантливи и обичащи професията си учители. Ще спомена някои от най-интересните мероприятия в тази област: методическите семинари „Интерактивните технологии в учебната аудитория”, „Иновационните технологии и Интернет–ресурсите в преподаването на руски език”, „Изкуството помага да обичаме Русия“. В навечерието на 6 юни – Международния ден на руския език се провежда кръгла маса „Моята професия – руски език”.

Целогодишно се провеждат семинари на водещи издателства в областта на чуждоезиковото обучение.

Едно от най-значимите квалификационни мероприятия на Руския център на ВСУ е Международна лятна квалификационна школа „Съвременни педагогически технологии в обучението по руски език като чужд”. Тази година ще я проведем за четвърти път. През тази школа са минали десетки учители по руски език от цяла България, а от миналата година в нея участват и съвсем млади бъдещи учители по руски език, завършващи университети в страната и чужбина. Лектори на школата са водещи руски учени от Санкт-Петербургския държавен университет. Много се гордеем с факта, че наши лектори са проф. д. фил.н. Евгений Юрков, директор на Института по руски език и култура на Санкт-Петербургския държавен университет и Генерален секретар на МАПРЯЛ, проф.д.пед.н. Леонид

На стр. 8

Откриване на Руския център на 25.01.2009 г.

ЕДНА ЧАКАНА И ВЪЛНУВАЩА ПРЕМИЕРА

Името на Александър Рачински за първи път чух във Варна, където бях на консулска работа от 2005 година. Заинтересувах се защо това име носи една от централните улици на красивия български град. Директорът на музея на Възраждането – Станка Димитрова ми разказа, че Александър Викторович Рачински бил първият руски дипломат, пребивавал във Варна от 1859 година в качеството си на вицеконсул. Навярно е извършил нещо особено за развитието на руско-българските отношения, помислих си аз за да увековечи властта името на дипломат от друга държава в наименованието на улиците наред с имената на такива велики руснаци като граф Игнатиев, генерал Скобелев, Цар-Освободител, влезли в топонимията на Варна, София и на много други градове в България.

Изучавайки живота и дейността на този руски дипломат от средата на XIX век, неудостоен нито с висока длъжност, нито с ранг, стигаш до извода, че много, изключително много може да направи редовият дипломат за своето Отечество, само ако възприема като мисия своето дело и го върши от сърце, творчески или както казват българите „всеотдайно”. Именно така, носейки своята служба Рачински е отдавал сили, знания и несъмнен талант за утвърждаване на позицията на Русия на Балканите и за подема на националното самосъзнание на българите.

...

В решаването на практическите външнополитически задачи дипломатите от средно ниво понякога играят твърде значима роля. В този смисъл поучителен се явява примерът на А. В. Рачински, който стана герой на тази книга. При това той е живял и работил в друга историческа епоха, при други политически обстоятелства, но и в наше време има от какво да се поучим от него. Уместно е да се напомни, че уроците на историята не се приемат автоматически като ръководство за действие. Историята дава светлина на съпоставими ситуации. Всяко поколение само определя за себе си кои обстоятелства се явяват аналогични и съпоставими по своите последствия с предшестващи ситуации.

Разбира се, обективните условия, при които е живял и работил А. В. Рачински или целият комплекс от обществени отношения вътре в Русия и на

Балканите, а така също и ситуацията на международната арена, съществено са се отличавали от днешната. В дипломатическата практика по принцип няма и не може да има готови рецепти за всички случаи от живота. Но както се вижда и в този период, и в наше време успехите на дипломата в еднаква степен са зависили и зависят от разбирането му за собствената дейност като мисия - да се продължи и да се развива великото наследство на предните поколения. От дълбоко уважителното отношение към народа в страната на пребиваването, неговата история и култура, от умението да се изгражда доверие и даже оригинални приятелски отношения с тези,

На стр. 8

Елка Няголова: „При Владимир Бояринов небето е високо, но звездите са ниски – бере ги като плод от Божието дърво. Уханието на руската земя е в кръвта му и го прави и силен, и нежен едновременно. Като поет, когото – ако не срещнеш, ще си изгубил цял един свят, а срещнеш ли го, ще имаш светлина. Завинаги."

ВЛАДИМИР БОЯРИНОВ

КОСА МЪЛНИЯ

Опада, но без тъжно чувство,
на сетното листо яката.
И мълния се вряза в устието
на твоята река.

Какви стихии ни люляха
и връзваха за дъното!
Сърдечните чукчета мляха ни
и чукаха тъй дълго!

И се издигнахме, извити,
и падахме във глъбините,
вълните с дива страст се сливаха
в една вълна пенлива!

Днес на брега аз хвърлям взор –
пробила е там коса мълния
греха ни стар, като със гвоздей,
и нашта плът!

ВЕСТ

Здрасти, мила моя! Ето,
вече съм на място.
И от друго битие
пращам вести ясни.

Не мечтаехме със теб
участ, по-охолна.
Тук гоят ни и растем,
само е безсолно.

За обяд – суров нектар,
за вечеря – грис е.
Мила, туй е Божи дар,
не лъжа красива.

Аз съвсем не остарях,
стар бях, но преди.
Тук за нас намерих стряха.
Идвай бързо ти!

Вдясно правят тук градина,
гробище пък – вляво.
GSM-а си не взимай,
тук мобилни не прилягат.

Тук без работа не бива,
парят и подгряват.
Нова приказка развивам –
свитък ми даряват.

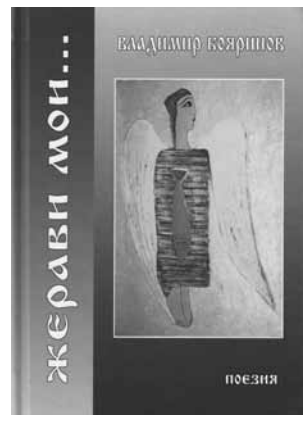

Как ще ме намериш? Първо –
попа питай най-покорно.
Хващай този Млечен път
и пристигай скоро!

Тук Близнаци срещат
лодката –
те не си приличат никак.
До камбаните те водят,
а до селото – Овните.

Само имай си наум:
с пушенето тук е строго.
Идвай скоро. Чакам. Умната!
Бъди здрава! Хайде, сбогом!

***

Ще живея в стара вила,
с горски мъх и репеи.
Да, без пукнат грош и стихове.
И ненужни са успехите.

Ще си взема само кучето,
също – ловното оръжие.
И в атака ще съм сутрин,
с вик към звяра: „Дръж!"

Вдъхновението празнично
жаждах, днес – наопаки.
Нека репей на забравата
плъзне сред лехите опитни!

Преди сбирах във тетрадка
всичко, що ми е любимо.
А сега седя в засада:
мисъл трепне ли – убивам я!

***

Сън във утрото ми смига:
в кишата кълве синигер.

Плесна по леда пъстърва,
ледоход потегли първи.

Заклюкарстваха и свраки,
в клена сокът пък завря.

Идва тук през този сън –
синкав, пролетният звън.

БАСЕЙН

В този басейн водата е тъмна.
Толкоз е тъмна – не се вижда дъното.

Стоя си на някое мостче открая,
с пробягващи камъчета си играя.

Вървя по брега насам и натам,
в ракитата под дървото присядам.

Ще потъжа и ще си помисля,
ще му разкажа за бедата си истинска.

Ракитата пък ще каже на враната,
от мъката ми ще си вземат поравно те –

треви, зверове и облаци, слезли…
Ще се надигне и вятърът северен.

И ще се намери поле такова,
да се развее там нашата горест.

А това камъче не бива да хвърлям –
напразно тревожа тук всичко потънало.

Превод ЕЛКА НЯГОЛОВА

НАТАЛИЯ ЛИХТЕНФЕЛД

НЯКОИ ОСОБЕНОСТИ НА ГЕНИИТЕ

„Геният и злодейството са несъвместими" – този пушкинов цитат от „Моцарт и Салиери" става практическа аксиома. Но съществува и не по-малко известната, поговорка (за Юпитер и Бика), по която са се ръководили много от гениите, може би въпреки своята воля, подчинявайки се само на емоции и страсти и без да се замислят ни над самата поговорка, ни за последствията от своите постъпки. Те отдавна вече са осъдени и от Висшия, и от човешкия съд, но понякога се появява желание да вникнем в природата на гения, за да съвместим несъвместимото: неговият неадекватен характер и злите постъпки в единство с действително ненадминатите му в световната култура произведения.

В.Я. Брюсов (1873-1924) – руски поет белетрист, драматург, преводач, литературавед, един от основоположниците на руския символизъм – бил изключен от гимназията за пропагандата на атеистични идеи. Брюсов бил възпитан като атеист, но в юношеството си се увличал от спиритизма и твърдял, че с времето спиритизмът „ще намери приложение в техниката, подобно на парата и електричеството".

През 1898 г. Брюсов пише в дневника си: „Младостта ми – е младост на гений. Аз живях и постъпвах така, че да оправдаят моето поведение могат само велики дела." В предисловието към своята първа книга („Шедьоври"), авторът заявява: „Не на съвременниците и даже не на човечеството

завещавам аз тази книга, а на вечността и изкуството."

Брюсов бил ръководител на книгоиздателството „Скорпион" и участвал в издаването на алманаха на това издателство „Северни цветя", а също така станал и основно действащо лице в списанието „Весы" и „се държал в тях като самодържец". По думите на В. Ходасевич „Брюсов бил лишен от чувството за равенство", той постоянно се стремял към лидерство и определял за себе си ролята на капитан на литературния кораб на модернистичното течение. Бил диктатор по нрав и не допускал в каквото и да е някаква независимост. За всеки литератор от кръга на Брюсов да е независим означавало пряк път към него като към враг. Той – пълновластният господар – строго забранявал на своите сътрудници да участват в други издателства и списания. Той редактирал по покана на П.Б.Струве литературния отдел за възрастни на московското списание „Руска мисъл" през 1910 г. Декемврийският брой бил арестуван за порнография: Брюсов напечатал там повестта си „Последните страници от дневника на жената".

На знаменитите сряди при Брюсов се разглеждали стиховете на такива майстори на словото като Блок и Белий, към които той се отнасял покровителствено. Стиховете на самия Брюсов не било прието да се разглеждат и всички били длъжни да се отнасят към тях като истина от последна инстанция.

За Брюсов поет без „ист" не бил поет. На някаква вечер не били поканени Цветаева и Ходасевич, а когато попитали Брюсов „защо", той отвърнал: „Те са никои. В каква рубрика да ги представя?"

Известна е историята с Марина Цветаева, когато в началото като млада и талантлива поетеса В.Брюсов я взел под свое покровителство, а когато тя проявила собствена воля, той демонстрирал пренебрежение към нейното творчество.

Самата Цветаева си спомня, че когато на 17 години излязла нейната първа книга „Вечерен албум", получила достатъчно благосклонен отзив от ментора В Брюсов, който написал: „Няма да скрием въобще, че съществуват много по-остри чувства и много по-необходими мисли...". След година излязла втората книга на Цветаева „Вълшебният фенер" (2012 г.). Едно от стихотворенията си тя посветила на Брюсов и иронизирала интелигентно неговото негативно отношение, изразено в „по-остри чувства и много по-необходими мисли"... В отговор на стихотворението й Брюсов писал: „Втората книга на госпожа Цветаева за съжаление не оправдава нашите надежди. Прекомерна, унищожителна лекота на стиха. Какво може да се очаква от поет, който сам си признава, че остри чувства и нужни мисли не са му

дадени от Бога." И излизало, по думите на Цветаева, че тя е някак глупава, тъй като цитатът от нейното стихотворение бил написан без кавички.

М.Цветаева обяснява, че трагедията на Брюсов се изразява в неговото желание още приживе да играе ролята на паметник. Тя казва, че нито един от руските поети не е желал така славата както Брюсов: „Този каменен гост беше славолюбец".

Владислав Ходасевич също е категоричен: „Той не обичаше хората, защото не ги уважаваше". Наистина, треперейки пред таланта на Балмонт, той го нарекъл

На стр. 7

НИКОЛАЙ БУХАРИНОВ

БОРОВИЦА

Сякаш прелестна девица,
слиза бързо Боровица
от високи небеса
в рокля – утринна роса.
Слиза тя от планината -
грациозна е снагата,
плитки по брега скосен
е заплела този ден.
Слънце от небесна вис
и повява нежен бриз.
А с вълнуваща походка
тя е лебед – плава кротка.
Кедър млад – трепти юнака -
жаден за водица чака.
Напои му тя сърцето,
прошка му поиска, дето
ледена й бе водата.
На прощаване с листата
зашумя юнака-кедър,
влюбен, освежен и ведър.
Даже горското поточе
от любовен порив скочи,
корените поразплете,
втурна се подире, ето:
то реката ще покани
булка утре да му стане.

ЕСЕН

Цветове различни есента опитва.
Селото ни стана нейната палитра.
С четка-невидимка боядиса лесно
и върху листата светлина проблесна.
Всичко тук улавя притаен слухът,
въздуха изпълва ромонящ духът.
Блъска се калината във прозореца пуст,
сякаш пила вино, стипчаво на вкус.
На брезата роклята вятърът развя.
Палавнико, с ум ли си в своята глава?
Разговор ще имаме с клена кълрокос,
будят в мен листата му не един
въпрос.
Да вървят в полето ревност и беда,
тук тъгата в снопче ще повий студа.
Есен на прозореца. Ще се утеша.
Падат листи. Светло е в моята душа.

КУМИР

Хора, отсъдете право -
вдига нов кумир глава.
Всички ръкопляскат : „браво“,
сякаш Шекспир е това.
Унизен, светът накрая
на това ще сложи кръст.
Кой е истинският, знае.
И ще го посочи с пръст.
И в културата ни вече
нещо се мени, уви -
тук мошеникът изпечен
изведнъж се появи.
Плагиатът, щом му падне,
чуждото краде без срам.
И от Господ ще открадне,
за да се прочуе, знам.
Истинската дарба дадена
е от Бога за цял век.
Пий от неговия кладенец
талантливият човек.

ДЪЖДЕЦ

Дъждецо, мили мой хлапак,
защо тъй радостен си пак
и чукаш ситно по стъклото?
Въртя се нервно във леглото,
докато майка ти поглеждам,
онази лебедица нежна,
как вае танцовите пози
върху килим от диви рози.
Аз виждам те, хлапако мил
как се вълнуваш, поглед впил
във облака дъждовен ти
и молиш да не отлети.
А капките летят натам
и после връщат се насам
в редица да се подредят.
С листенца розите шумят.
Изява вятърът жадува
и като лебед той изплува
зад облачна завеса там.
Нозе танцуват странен танц,
извечен кръг изписват чак,
приклякат и се вдигат пак.
Побягват към реката ручеи
да съобщят какво научиха.

ТЕМЕНУЖКИ

Цъфтят теменужки в полето,
вълшебно килимче разтлали.
Попитах аз, както детето:
на него ще полетя ли?

Желание в мен се пробуди,
додето седях сред цветята -
да можех деня като в чудо
да вдигна в света на мечтата.

А юлското слънце печеше
в небето безоблачно пак.
И въздухът нежно струеше,
проникна в душата ми чак.

Аз срещнах очи теменужни,
в Урал и до днеска ги има.
И с тази легенда събуждам
сърцето на мойта любима.

РУЧЕЙ

На хълма край селските къщи
метличини махат весело.
Брезата със клони отвръща,
наметнала дрехата есенна.

Небето ще диша с парите,
прохладата ще слезе меко,
зелен още листец ще падне,
закачен от крилете и леки.

Аз отивам към златния ручей
от година по тази земя.
Мои скъпи приятели, чуйте ме,
каня всички ви у дома.

Непресъхващ е ручеят, блика.
Няма хора да върне назад.
С него те ще влеят в реките,
ще пръгърнат така този свят.

Превод ТАНЬО КЛИСУРОВ

НЯКОИ ОСОБЕНОСТИ НА ГЕНИИТЕ

От стр. 6

„брат“, на което Волошин се смял от сърце и казал, че „традицията на тези братски чувства се възнася... до самия Каин“.

Ако за Брюсов може да се говори дори като за злодей, не сме ние, които да го съдим – можем само да направим своите изводи, ръководени от свидетелствата на съвременниците за тази или за онази личност, влезли в историята на световното културно

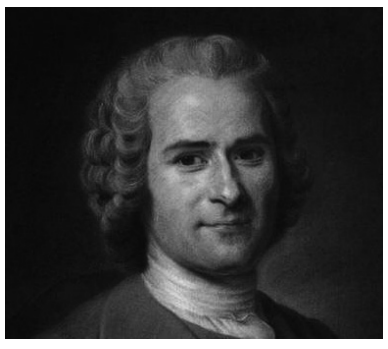

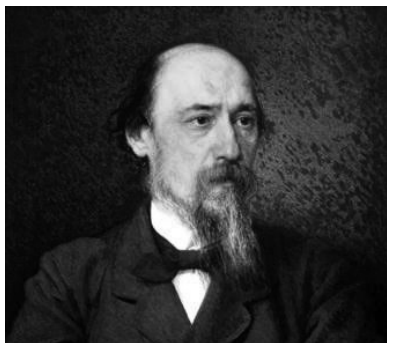

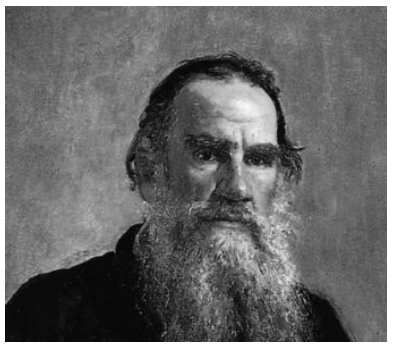

наследство. Още повече, че границата между престъплението и самоунищожението или човешките слабости, каквато например е алкохолизмът, водят до лични трагедии.

Струва ни се, че като по чудо и не без помощта на своя ангел-хранител е избегнала трагедията франската писателка Франсоаз Саган. Не желаейки да се подчинява на нормите на общоприетия морал, тя водела ярък и необичаен живот: купувала къщи, яхти, коли, злоупотребявала с алкохола, губела големи суми в казиното, сменял мъжете и любовниците си. Била на 17 години, когато се появил първият й роман „Здравей, тъга“, превърнал се в бестсейлър и издаден впоследствие в многомилионен тираж.

Не е тайна, че много руски писатели и поети, начело с Пушкин, Толстой и завършвайки с Достоевски, били известни с пристрастието си към хазарта. И на всички до един – като правило, не им вървяло, особено на Достоевски. Известен е фактът, че в казиното в Баден-Баден Достоевски проиграл не само приготвените за обратния път до Русия пари, но и своя костюм, венчалните халки и дрехите на жена си. Най-добрият и надарен играч от всички руски класици се оказва издателят и поетът – Некрасов. Той губел много рядко, заради което веднъж Белински казал: „С Вас, уважаеми, да се играе е опасно – без ботуши ще ни оставите.“ Същият този Белински писал за бъдещето на Некрасов, което предвидил със своя критичен ум: „Аз и сега високо ценя Некрасов за неговата богата натура и даровитост, но не по-малко в моите очи той е човек, който ще има капитал, който ще бъде богат, а аз зная как това се прави.“ В противовес на известната пословица, че ако не ти върви на карти ще ти провърви в любовта, на Некрасов му вървяло и в любовта.

Френският писател и мислител от XVIII век Жан-Жак Русо бил представител на дошлия да смени бароковия стил и рационализма – сантиментализъм, изпълнен с вълнуващи чувства и силни емоци и чувства. И почти невероятно е, че този чувствителен философ, с напълно противоположен образ се проявил в живота от гледна точка на приетия обществен морал. Запознавайки се със своята – по неговите думи „единствено истинско утешение“, жена, работещата в пансион Тереза Лавасер, той я предупредил, че никога няма да се ожени за нея и никога няма да я изостави. Тереза била умна, но не се развивала в крак с времето си – не можела да определя дори времето по часовника. Своите 5 деца от Тереза, Жан-Жак без да се замисли дал във възпитателен дом, разбирайки че с нежеланите деца във Франция постъпват така. При това пишел по достатъчно странната тема, ако се съотнесе названието й с реалните му действия: „Способства ли развитието на науката и на изкуството за нравствено извисяване“. Впрочем, изводът, който направил, обяснява много неща. Мисълта му се свежда до това, че „просветата е вредна и самата култура е лъжа и престъпление“. И ако в това съчинение се разглеждало само развращаващото влияние на художествените произведения и науките, то в съчинението му на тема: „За произхода на неравенството между хората и за това произтича ли то от естествените закони“ Русо отрича вече цялата култура, разделението на труда, собствеността, държавата и законите.

Един от поетите на френското средновековие Франсоа Вийон също не се отличавал с примерен живот. Дори и първото му значимо произведение – шеговито послание към приятелите, впоследствие наречено „Малкото завещание“, е написано в нощта на ограбването на Наварския колеж, откъдето крадците отнесли голяма сума и си я поделили. Той бил заловен и за малко не бил хвърлен в затвора – по чиста случайност се спасил. През същия месец, обаче, в улична свада, предизвикана от приятелите на Вийон тежко бил ранен папският нотариус. Въпреки, че Вийон присъствал на свадата, но не взел участие в нея, отново бил затворен в тъмницата, подложен на мъчения и осъден на обесване. Присъдата била обжалвана и заменена с десетилетия изгнание от Париж. Вийон умрял не по късно от 1491 година, когато излязло първото издание на неговите произведения.

Френският моралист от 17-тото столетие Ларошфуко забелязал, че „колкото и да не е проницателен човек, няма да го постигне цялото зло, което той твори“. Ще добавя, че за никого човекът не твори повече зло, отколкото за себе си. И това се отнася както за гениите, така и за обикновените хора.

Превод ЛЮДМИЛА БОГОСЛОВОВА

От стр. 5

Московкин – един от най-известните в света специалисти в областта на методиката на обучението по руски език. Участието на такива признати учени издига престижа и значението на тази школа и обяснява големия интерес към нея не само в страната, но в чужбина. Много студенти на ВСУ са и организатори, и участници в школата. Тази година Международната лятна квалификационна школа ще се проведе от 6 до 10 август, като участниците ще бъдат млади бъдещи преподаватели по руски език като чужд от България, Германия, Латвия, Сърбия и Унгария.

Научен център

В залите на Руския център се провеждат много научни инициативи на университета – конференции, семинари, кръгли маси. Не мога да изброя всички, ще спомена само едно от значителните събития по време на „Дните на работодателите 2012“ – Деня на научните изследвания и кариерата. Наш гост бе проф. Елена Павловска, директор на Представителството на Руската академия на науките в България и страните от източна Европа. Нейната публична лекция на тема „Информационно осигуряване на научните изследвания” бе слушана с интерес, предизвика много въпроси и оживени спорове.

Творчески и комуникативен център

Университетът участва активно във всички международни акции и инициативи на Фондация „Руски свят”. Провеждат се много фотоизложби, кръгли маси, кинолектории, конкурси и концерти по акциите „Паметта на сърцето” (2010-2012), „Първи в космоса” (2011-2012), „Международен ден на руския език” (2010-2012) „Годината на руската история” (2012). Всички варненци запомниха тържествения концерт, посветен на Юрий Гагарин, великолепната фотоизложба във Фестивалния комплекс на тема „Байконур-Варна“ – резултат от изследователски проект на нашите студенти, осъществен с подкрепата на Държавен архив-Варна и Исторически музей- Варна.

Ние съдействаме за научното, познавателното и неформалното междукултурно общуване. Центърът е инициатор на поредица от срещи на студентите с изтъкнати руски учени, дипломати и инвеститори. Запомниха се публичните лекции на такива известни обществени дейци като

РУСКИ ЦЕНТЪР ПРИ ВСУ „ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР”

проф. д.ист.н. В. Никонов (2009), Посланика на Русия в България – Негово Превъзходителство Ю. Исаков (2010), проф. д. п.н. Алексей Громико (2011).

Руският център на ВСУ се превърна в притегателно място не само за обучение и квалификация на русисти и изучаващи руски език, но и в място за срещи на всички желаещи да се докоснат до руската култура и история. С участието на водещи преподаватели, учени и дейци на културата и изкуството се организират литературни четения, конкурси, изложби, творчески срещи и семинари.

- Дейността на центъра партнира ли се от държавни органи или неправителствени организации?

Квалификационно-образователните мероприятия на Руския център на ВСУ се осъществяват с подкрепата на МОМН, Община –Варна и много културни институции. Ние поддържаме добри партньорски отношения с Генералното консулство на Руската Федерация в гр.Варна, с Руския културно-информационен център - гр. София, с новосъздадените руски центрове в Пловдивския университет и в Столична библиотека – гр. София. Имаме съвместни мероприятия с Руските центрове в Полша, Гърция, Германия, Унгария, Латвия, Сърбия, Белгия и Италия. Наши партньори са и водещи издателства като „Индекс“, „Пиърсън-Лонгман“, „Букхаус“, „Златоуст“, „Просвета“ и „АзБуки“. Стажовете си реализираме с подкрепата на Института по руски език „Ал. С. Пушкин“ – Москва и Института за руски език и култура на Санкт-Петербургския държавен университет. Голямо съдействие получаваме и от страна на МАПРЯЛ.

- Студентите проявяват ли интерес към дейността на центъра?

Всичко, което нашият университет инициира и осъществява е насочено към израстването на неговите студенти. Естествено, студентите участват във всички научни, творчески и културни мероприятия, организирани от Руския център. Те са заинтересовани не само от курсовете по руски език и възможността за получаване на международен сертификат, но и активно участват в конкурсите за студенти, в изложбите, школите и конференциите. Много интересни за студентите са филмовите лектории, Денят на четенето, публичните лекции. През тази година студентите от Архитектурния факултет, спечелиха грантов проект на Фондация „Руски свят“ на тема „Русия – в сърцето на България“ и работят усилено по реализацията му. Проведе се организационен семинар по проекта в гр.Трявна, а на 3 март изкачиха връх Шипка в снежна буря като достойни българи за да поставят венец на паметника и да се поклонят пред подвига на българските опълченци и руските воини.

За изминалите години повече от 120 студента са преминали езиков и научен стаж в Русия. През 2010 г. Ректорът на университета връчи стипендия за отлични резултати в изучаването на руски език на студентката Мариела Койчева, награди две студентки с участие в стаж в гр. Москва. През 2011 г. имахме участници в Първия световен фестивал на руския език в Санкт-Петербург, а Йорданка Николова от 3 курс „Международни отношения“ участва в Международния Пушкински форум в Москва. Всички наградени студенти бяха подкрепени и насърчени от ректорското ръководство на ВСУ.

- Какви са перспективите на Руския център /нови инициативи и идеи за развитие/?

Варненският свободен университет има вече две награди за активната дейност на своя Руски център - през октомври 2010 г. университетът бе отличен в Москва с награда за активно популяризиране на руския език, култура, наука, история и традиции. Наградата бе връчена на официална церемония по време на IV-та Асамблея на Фондация „Руски свят”, проведена в Интелектуалния център на Московския държавен университет. През 2011 г. университетът бе отличен за провеждането на тържествата, посветени на 50-годишнината от епохалния полет на Ю.А. Гагарин в космоса. Наградата бе връчена на тържествена церемония в Москва. Високата наградата е признание за университета и подкрепата на академичното ръководство за интересните инициативи и проекти на университетския Руски център.

Проф. д.ик.н. Анна Недялкова бе гост на Държавния прием в Кремъл по покана на руския президент Дмитрий Медведев на 4 ноември 2010 г. Тя е единственият български ректор, получил признание на държавно ниво за плодотворно академично сътрудничество и личен принос за развитието на българо-руските отношения в областта на образованието, науката и културата.

Университетът ще продължи да работи по нови съвместни проекти с руските центрове на Фондацията в останалите европейски държави и с водещи университети в Русия.

Ще развиваме и в бъдеще интересната програма „Срещи с известни личности“. Надяваме се наши лектори и водещи на майсторски класове да станат още известни руски инвеститори и бизнесмени в България, чийто професионален опит би бил полезен за нашите студенти.

Ще се възползваме от програмата „Професор на Руски свят“, която ще доведе изтъкнати руски учени в аудиториите на Варненския свободен университет.

Възнамеряваме да осъществим проект с Националното издателство за образование и наука „АзБуки“ на МОМН и списание „Чуждоезиково обучение“.

Имаме идеи, талантливи студенти, много приятели на Руския център на ВСУ и затова гледаме с увереност напред.

Въпросите зададе
МАСИС ХАДЖОЛЯН

От стр. 5

които искрено и дружески са настроени към нашата страна, зависи много. Такъв подход в работата е бил характерен и за нашия герой.

А. В. Рачински е един от инициаторите и активните организатори на Московския славянски благотворителен комитет, изиграл изключителна

ЕДНА ЧАКАНА И ВЪЛНУВАЩА ПРЕМИЕРА

роля в оказването на съдействие на християнските народи на Балканския полуостров за националното им освобождение от многовековното османско владичество. С особена сила това се проявява в работата по подготовката на руското общество за руско-турската война от 1877-1878 година.

В съвременните условия продължител на мисията на този комитет се явява с дейността си Съюза на приятелите на България – общоруска обществена организация, която с методите на народната дипломация съдейства за укрепване и развитие за връзките между руския народ и българския народ.

Из споделеното на премиерата от Анатолий Щелкунов

Кметът на Варна Кирил Йорданов и Анатолий Щелкунов - Почетен гражданин на Варна след премиерата на книгата на Анатолий Щелкунов - „Александър Рачински“ на 28 май 2012 г. в зала Пленарна на Общината

ВИКТОР БАЛДИН

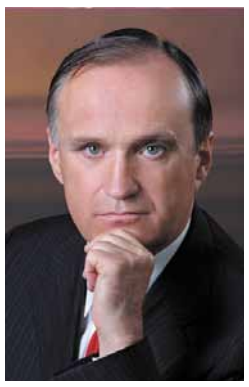

Виктор Балдин е широко известен. Стиховете му впечатляват с отношението си към истинската любов, дълга и честта, с искрените си чувства. Всичко, за което пише, е негово лично виждане за ценностите в живота.

След завършване на училище работи като дърводелец, служи в Афганистан, награждаван с ордени и медали – воинското му звание е генерал-майор. Владее чужди езици в това число фарси и дари, кандидат е на икономическите науки. Член е на Съюза на писателите на Русия, лауреат е на националната литературна награда „Златното перо на Русия". Занимава се с научно-преподавателска дейност, а лириката, пронизана с доброта и любов към човека, е израз на негово отношение към живота.

* * *

С тебе съм като с водата в кладенец –
пия аз от запотеното ведро.
Колко време, радости и щастие
ще ми трябват в дъното да спра чело?...
Днес не мога да избягам никъде –
как върти ми се главата от любов...
Твоят смях над облака усмихнат е,
с трелите на славеите носи зов.
И разля се пак реката пролетно
пак присънва ми се тихият ни Дон...
И живея с теб в мечтата сбъднато,
с жеравите построявам аз нов дом.
Пролетта си с теб ще споделя сега,
времето ни есенно – наполовина,
кладенчовата, студената вода
по тръпнещите устни, щом премине.

* * *

Минават минутите. Тебе те няма...
И идва въпросът... И с отговор прям е:
люлее се клонче, по покрива чука –
мълчи безразлично сърцето ти глухо.
И всичко било е, а вече го няма.
Кому провървяло е в нашата драма?...
Романси... Китара... И вино в бокала
ги няма: отнесени – минала хала...
Преграждa реката ледът силен, тънък –
от вечното щастие пътят е спънат.
Студът ли не помниш – с камина в покоя,
от всичко се скрихме в прегръдката твоя,
мечтахме за топла и южна далечност –
искрите угаснаха в тъмната вечност.
Дванадесет удря и лъч в тишината
зад тъмна преграда прозореца мята...
Минават минутите. Тебе те няма...
И идва въпросът... И с отговор прям е:
хладно в небето свети онази луна –
с теб е душата ми, но не си ти сама.

* * *

Сърцето ми студено, не иска да се влюби.
Забравило е нещо – кого да обвини?
И като тъжен дим в полето се изгуби,
в красивия роман май, не ние сме били?
Хладното утро пристъпва по земята рано.
Огряват ярко светлите лъчи простора.
До болка тишината си я знаем – само
сърцето е решило да каже „не!" на спора.
Оглеждайки се в надпреварата да пита –
какво му пречи все тъй – без обичта,
да скита?

* * *

Ще ти се доверя подобно вятър
и ще приема всичко в теб без думи.
Сърцето ще отвориш като шатра
за приказка възможна помежду ни.
Добре ми е сред студовете, в бури,
под подухващия плавно морски бриз,
не вярвам, че опасностите щури
към слънце водят, а падна ли –
каприз...
И знам, че някога ще бъде друго –
на всеки времето е болка, мъка,
в душата съхранявам като чудо
смеха ликуващ твой и при разлъка...
И леко ми е с тебе, и спокойно...
От мислите случайни ще се скрия.
Отстъпвам, падам аз съвсем достойно...
Как мога чувствата си да прикрия?

* * *

Как ми се иска да ти кажа – обичам те...
Как ми се иска да летя към теб с крила...
Да посрещаме пролети с теб се заричам
и в свойте мисли тебе да пресътворя.
Отново поемам и днес към небесата –
бушува вятър и над щастието вилней.
След много дни все в плен на страст
красива, свята
аз искам да забравя есенния кей...
И пак идва в нас рано нощта ни крилата,
свещта над моето писмо почти догаря,
съмненията искам с духа си да отмятам,
безпаметно да те обичам – да остана.

* * *

Разкажи ми приказка за през нощта.
Прегърни наивника насила!
Нека сътворим дори една лъжа,
сгрята и от виното, изпила.
Не тъжи за минали забави днес,
че сънят за мен небитие е.
Сериозните романи с интерес
не чета аз нощем – не светлеят.
От устните да се напия искам
с думи сладки за щастливо време –
в небето да намеря храм пречистен,
литнал гълъб от гнездото в мене.
А буря силна се надига – нищо,
дим невидим тича над земята,
в прозореца ми тайствено наднича
на уличния стълб и светлината...
Аз чакам и в очакване немея –
ще светне ли вълшебният фенер...
Ще ми прошепне приказната Фея:
„Днес наблюдавай само – не вилней!"
Догарят на камината пак свещи,
наоколо настъпва тишина.
Над рамене загадъчни и плещи
сянка има и среднощната луна.
Отнякъде – с трепетно дихание –
небивалици пълнят къщата.
Причудливостта им е мечтание,
но ще се сбъдне май то – същото...
Разкажи ми приказка за през нощта.
Прегърни наивника насила!
Сгрей приятно ти, дори една лъжа,
с виното горещо, жадно пила

ИВАН ТИМЧЕНКО

ИВАН ТИМЧЕНКО е роден на 15.08.1941 г. в селско семейство в междуречието на Волга и Дон, близо до Сталинград. Детството, юношеството и много години от младостта му минават в селска среда, в семейството на фронтовак, на полетата на сраженията и следите от Сталинградската битка. Придобива богат житейски опит и неговият път към науката и литературата е от работник-тракторист до водещ учен в областта на екологията и опазването на околната среда, ръководител на научно-изследователски, производствени организации и международни фондове. Академик е в Международната академия за духовно единство на народите в света, член е на Съюза на писателите на Русия, автор на стихосбирката „Аз завинаги съм отдаден на Русия"

ВСИЧКИ ДУМИ СА КАЗАНИ

Всички думи вече са казани.
Няма как да ги спреш, да ги върнеш.
Изведнъж и мечти, неизказани,
не ти остават – да ги прегърнеш.
Изведнъж аз проумях, занапред –
чак до ледената простота
нямам все още път, нямам билет:
може да проговори него в теб.

ЯМА

В бетонната яма се е събрала вода.
После по краищата храсти пораснаха.
Утаи се и тиня там, набоде трева.
Патици в нея да се заселят кацнаха.

Съвсем наблизо и неочаквано бързо
поляна изникна, пъкат божии твари.
И останаха гъските с някаква дързост –
в попътната яма ятото се стовари.

И се размножаваха птиците в неволя –
заградени, пазени с бетонна черупка,
с крила удряха сиво-сини, песен своя
крещяха, но оредяваха в птичата дупка.

Ще се превърне ямата в гроб за птиците.
Но децата възторга си днес не прикриват.
Каква благодат – мислят си учениците,
че в нашата яма птиците се намират.

ДУША

Търпи днес и вярвай – не се предавай.
Приемай лишенията сега.
През сълзи в света усмивки раздавай:
може това Руската ти Душа.
Просторите снежни, небето синьо –
бяла дреха под син шал ефирен.
Богородица – лице е на Русия,
приемай в душата си с вид глъбинен...

Знам, че всичко това тежи повече –
вълнение, чувства – не са шега.
Ще израсне ли Русия – тревожа се,
че Родината е мойта душа.

ЕСЕН

Всичко под краката е прохладно
пак в крайбрежната трева.
Месецът изстинал е навярно –
не привлича все така.
Закъсняла с красота калина
се налива с ален цвят –
чака тя, но момъкът отмина,
няма го на този свят.

Наигра се лятото напълно,
лудува по полята,
тъжни са девойките – по тъмно
пое в далечината.
Пее силно в тях страданието
с тишината сънена,
по рекичката признанието –
с камъни отпъдено…

Потъмня дори палтото бяло –
в него есента видя,
и под ветровете, и сред зноя,
полска работа кипя…

Есента, приятелката мила
има време да тъжи.
Кленовата клонка с пълна сила
друга сватба позлати.

ЗЛАТНАТА ЕСЕН

Есен златна гората промени –
отрупа я с блага богато.
Красавица – в полето се яви,
с ръка разпръсква цвят и злато.

Залезът с вълшебен огън – светна,
пожар искри в простора, силен.
Денят отмина, тук есен цветна
е дар в живота стръмен, дивен.

МЪДРОСТ

Небето се забули и заоблачи,
а на земята мъдростта пристигна.
И вместо слънце ярко, залезът блести –
на есента с палитрата примигна.

Навярно на света така е писано –
да се роди от пръст и светлината.
Дърветата са златни – тъй орисани:
листата им излъчват топлината.

Представяне на авторите
и превод на стихотворенията
СТАНИСЛАВ ПЕНЕВ

УДРЯНЕТО НА ТОПКАТА

На Анатолий Фомин, моят капитан

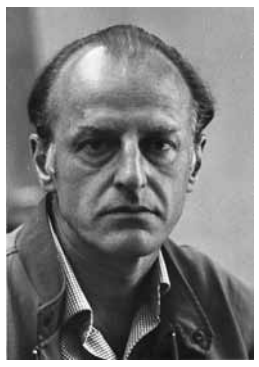

ИГОР ГЕОРГИЕВИЧ ЩОКМАН (ШТОКМАН) *е роден през 1939 г. в Москва Белетрист, литературовед, критик. Автор на книгите: „Аз и ние", „Животът в света. Време и проза: шестдесетте – деветдесетте", „Леонид Бородин – творчество и съдба", „Дворове" – повести и разкази, „До мартенския календар" и много др. Носител на много литературни награди. Печата в „Литературен вестник", „Литературна Русия", „Въпроси на литературата", „Наш съвременник", „Москва", „Литературна Грузия", „Литературен Азърбайджан", „Литературна Литва", „Известия" и др. Член е на Съюза на писателите на Русия.*

… Ето, той отново се затича и му дадоха пас толкова класен, че пръстите си да оближеш – не много висок, но не и „късичък": среден и много точен, на половин метър от мрежата. Самият аз обичам да бия така – тогава идеално съвпадат траекторията на паса и зареденият ти за удара скок… И блок да се направи е трудно – топката не е на самата мрежа. Но сега не бия аз, а друг – аз посрещам.

Той сега е на най-удобното за удар място, на четвърто… Стоиш едва обърнат към мрежата леко изнесъл напред лявото си рамо и чакаш кога ще поемат, как ще разиграят и идва ред номер трети да ти подаде внимателно, точния, „излитащия" пас. Затичваш се, скачаш и забиваш. По това как са съвпаднали топката и дланта ти, как е легнала тя в шепата ти изведнъж чувстваш какъв ще излезе ударът – рязък, отсичащ, точен като удар на забиван нит или смазан, слаб като „просено зърно".

Ето той вече се извиси над мрежата… Скача, този гад класно – до гърди, корпусът на тялото му е изтеглен назад и грозната му, носеща ми сега изпитание ръка, е вдигната за удар много грамотно, правилно: сгъната е в лакътя почти под прав ъгъл, а китката е изнесена зад тила. И ударът ще е силен и няма да можеш да разбереш къде ще се стовари.

Но добрият защитник (а аз съм – добър) само по един отскок, по вдигането над мрежата, по въртенето на корпуса на тялото при удара до момента на срещата на топката с ръката, вече чувства, знае къде ще попадне топката… Краката ти са свити в коленете и целият ти, всяка твоя клетка е готова мигновено и пружинно да реагира, да се взриви, мятайки се за посрещането на летящата към теб бяла мълния на топката.

Ето и сега аз ясно виждам, че той се е залепил в моя ъгъл, на моя номер – пети. Най-удобният сектор за атака, разбира се, ако не „влачат" или не пуснат топката край блока, близичко край мрежата. Но за „влаченето" има друг пас, а за пускане на топката и дума не става, никой не е направил блок… Ние с него сега сме един срещу един. Той – на своя четвърти номер, а аз на пети – защитник и ловец.

Бие силно, остро. По друг начин не би и могло: и отскочи високо, и пасът беше идеален! Но аз вече разбрах, отгатнах къде ще отиде топката. Вдясно от мен и напред – на метър и половина. Взривявам се, скачам, и се приземявам на жилавия паркет на нашата зала, поемайки я със свитата си в юмрук длан…

Легна добре и топката изви плавна, невисока дъга към чакащите ръце на нашия трети номер. По-нататък не е моя работа, аз свърших своето. Поех както трябва и подадох като по заповед. Връщайки се мигновено и отново на своя пети номер, отново съм в играта.

Когато завъртяхме кръга и пак дойдох на същото място, той отново би – два пъти… И всеки път точно там и в тази точка! И аз поемах по същия начин. Добре го правех – без грешка… Даже Фомин, Фома – нашият капитан, обикновено придирчив, взискателен, обичащ да показва, да ръководи и не прощаващ и най-малката грешка не се сдържа – поздрави ме с вдигнат палец. Това стана, когато за трети път извадих топката и я отиграх.

В добавка и пасове в тази игра му давах без никакви проблеми, а той – капризен, нито веднъж не изръмжа: „Къде подаваш, негоднико…". При това би могъл без затруднение да отиграе от душа – висок е два метра и два сантиметра, даже и по-лошо подадения пас.

Но Фома и в играта, и на тренировките беше винаги придирчив и неизменно строг… Едва когато постъпи в своя Институт, захвърли волейбола, започна да гони „баскета", получи признание и започна да играе в представителния отбор на „Буревестник". А тогава, в нашите училищни години – девети, десети клас, той беше капитан на волейболния отбор на училището и под неговото предводителство и капитанство взехме веднъж второ място в Москва, спечелвайки втора юношеска категория.

Как ни гонеше, как ни ругаеше само!... След тренировка цялата ми фланелка беше черна от потта, а краката ми накрая трепереха. Първо – бягане по края на залата – най-голямата в Москва. Веднъж играхме в залата на ЦСКА – там, наистина, беше лошо. Площадките – близко една до друга, някакви металически щанги висят над главите ни и топката ту попада в тях, ту излита глупаво на съседната площадка, прекъсвайки играта там. А в нашето 24-то училище на Кримския площад беше широко, просторно, имаше и много места за зрителите.

След седем минути бягане Фома ни нареждаше в кръг и започвахме: „Дълъг пас, високо излитане!" и топката трябваше колкото може повече да стои във въздуха.

„Подай на предния!" Пасът не стига до теб всеки път по метър, метър и половина и ти си длъжен като рибка да се хвърлиш с нисък скок, да поемеш топката, да се приземиш на длани, веднага да скочиш и отново да заемеш старото си място.

„С рамото напред!" Тази процедура означаваше хвърляне на страни – ту вляво, ту вдясно и посрещане на каквато и да е топка с юмрук или с длан.

„Пас в скок!" И си длъжен на скочиш, меко да поемеш топката и точно да я подадеш от въздуха.

„Отиваме на леки удари!" Под „леки" Фома разбираше да скочиш, да удариш така, че пръстите ти да се обърнат, а пред очите ти да притъмнее. После поеми както трябва и отново дай пас не както и да е, а точно. „При добър пас топката трябва да се спуска пред лицето, никъде другаде… Всичко останало е недопустимо!".

И ако в някоя турнирна игра нещо не вървеше, Фома вдигаше ръка, поставяше върху нея другата като щит и вземаше от съдиите минута, а след това в центъра на тесния кръг от нашите тела, обясняваше и започваше да ни тика пред очите пръстите си, въртейки злобно светлите си очи. „Ти и ти – безобразие! Ти – въобще не играеш… Нито с главата, нито с… Още веднъж пуснеш ли такъв пас си на пейката на запасните до края на мача. И номера ще ти взема. Ще гониш пеперудките по двора с момичетата, в техния „кръжок". Там можеш и да останеш, няма да те изгонят."

А момичетата, нашите момичета от нашия клас идваха да ни подкрепят, да гледат как играем, държаха на отбора, защитаваха ни и ни бяха вярна публика. А, иди, че се проваляй!

Но Фома ни съсипваше. Той обичаше играта, не приемаше в нея никакво позьорство, залагане, малодушие, не прощаваше хитростите и сам прибягваше до тях понякога при сериозна турнирна борба. И то със замисъл за психологическо въздействие и постигане на ефект и предимство пред противника. Излизаше на площадката с тежката походка на горила и държеше във всяка ръка в лапите си по една топка. Държеше ги така небрежно, хванати отгоре като с клещи. Това действаше… Още повече – такава стойка, такова желание за игра, такива пръсти, такива лапи! А зад него – ние, патенцата, в нашите вишняви фланелки с изрязани от филцов плат номера, с черни гащета, ушити по тялото и с китайски кецове. Това впечатляваше и понякога сломяваше духа на противника още преди играта. Е, с такъв противник играехме „с едната – лява". Но до всичко това, до вишнявите фланелки на отбора, до филцовите номера (моят е трети), трябваше да се доживее, да се дорасне. За първи път видях истински волейбол в седми клас, когато навлизах в четиринадесетата си година.

До този момент аз простодушно и наивно предполагах, че волейболът е игра, в която хората си подават топката в кръг и тя отива където си иска. Само това бях виждал по време на летните ваканции, когато ходехме на вила. Във всички там – Подрезково, Малаховка и други прекрасни места, сега толкова далечни и почти забравени… Пък и тогава като всички мои връстници повече се увличах по футбола – играех по мой избор на терена като десен полузащитник или като вратар. Много ми харесваше да прекъсна атаката на противника и да спра стремителния бяг на нападателя. Хвърлях се с точно и разчетено движение в краката му, измъквах топката буквално под вдигнатия вече за нанасяне на удар крак, когато зрителите бяха скочили и викаха „гол"! Хващаш, прегръщаш, здраво стискаш топката, тръгваш напред с гръб към вратата, тупваш я няколко пъти, даваш сигнал на твоите и тази като че ли само твоя топка, сякаш небрежно с ръка леко хвърляш далеко напред в полето. Или да отбиеш, ако не можеш да хванеш във висок скок напред с рамото трудна, хитро фалцирана топка… Изпитваш такава радост, такова гордо удовлетворение! Успял си, отбил си, пратил си топката в играта и това всички са видели, оценили и са се възхитили. А добър защитник във волейбола по-късно станах навярно заради този мой отскок. Харесваше ми това, теглеше ме като магнит – като болест, като сладка отрова. Да извършиш невъзможното, когато на всички им се струва и вече виждат, че топката сякаш те е победила… Ядец за тях! Аз се справих, аз издържах! Удивително чувство…

Но това по-късно. Видях за първи път истински, професионален и класен волейбол на спортните площадки в парк „Горки". Явно играеха класни отбори, равни по майсторство, по сила и топката дълго, по две, три минути се задържаше във въздуха и с възхищение чувствах във всичко това някакво магьосничество. През целия мач, при неговата оспорваност на тази площадка имаше нещо привличащо, привлекателно, хипнотизиращо като магия.

Два часа – до късен мрак, престоях на площадката и се прибрах в къщи влюбен в тази игра, жадувах я силно. Разказах на мама за това чудо, за тайната на непостижимото и чух отговор: „Да, това е волейболът!".

В девети клас ние всички сериозно се разболяхме по волейбола и Фома стана наш капитан. Как обичах тренировките ни. Бяха два пъти в седмицата. Всички си подредихме малки куфарчета с екипи – нямаше тогава спортни чанти и тези куфарчета бяха големият шик, знакът на нашата приобщеност към волейболната каста.

Аз чаках тренировките с нетърпението на любовник, изпитващ страстно желание преди срещата. Перях и гладех пред всяка тренировка екипа си, а след това, когато фланелката беше черна от потта, отново я перях. Тичах по Зубовски булевард до Кримски площад към нашето училище и знаех, че след когато всички се съберем в просторното фоайе с мраморни сиви плочи, чистачката леля Паша ще връчи на Фома ключовете от физкултурния салон – само на него и на никой друг, и ние ще влезем… Ще се разкрие пред погледа ти високото и гълъбово пространство, което е твое за цели три часа… То ще се окаже чакащо и ще се събуди, ще реагира с ехо още при първото удряне на топката по сухия паркет. Ще започне, ще закръжи, ще се превъплъти в бял заек топката – ту неуловим, ту послушен, ту коварен и непредсказуем, но подчинен на тебе, на твоето умение, на твоето хазартно и опияняващо, разтревожено самоотдаване. Започва загряването, тренировката и накрая – играта!

Денят ще свети и ще синее прозрачно зад високите прозорци, предпазени от дървени решетки. После ще започне да се стъмнява, ще настъпи сумрак, някой ще включи осветлението и играта ще продължи, навлизайки в своята последователност, развитие и ще завърши (винаги неочаквано, изведнъж!) когато Фома каже, хващайки топката: „Свършихме! Сваляйте мрежата."

Краката изведнъж ще натежат, налети с олово, ще почувстваш умора, дланите, лишени от топката, ще изпаднат в сирашка самота и ние ще се повъртим, ще се поразтъпчем на сцената на нашата зала и там, зад завесата ще започнем да се преобличаме е да сваляме екипите. Хладната струя вода под душовете на банята, прибраните куфарчета, крилото на училището, първата глътка на чистия и вкусен въздух и разделянето… До следващата тренировка след три, дълги като зимата в Москва, дни.

Уроците – насила, чрез „не мога" и когато си вече в леглото си представяш скоковете на белия заек на топката, дразнещи, привличащи, примамващи… И звучат в тъмното, в плуващата нощ, в съня на стаята като зов ударите на топката – любими, изискващи, очакващи.

Превод ВЕСЕЛИН АСЕНОВ

„ЕСЕНИНСКИ БУЛЕВАРД" – Приложение

на в. "Литература и Общество"за съвременна руска литература е печатен орган на Сдружение Литературно Общество – Варна и на Съюз на писателите на XXI век
Излиза на български език

Главен редактор Станислав Пенев (Варна, България),
зам. главен редактор Евгений Степанов (Москва, Русия) ,
зам. главен редактор Всеволод Кузнецов (Москва, Русия),
редактори: Людмила Богословова, Юрий Апрелев, Нина Бурнева, Екатерина Стоянова, Цачко Цачев
Контакти: eseninbul@abv.bg и stepanovev@mail.ru